

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(3)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 460 sahifa,
1-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bo'lajak chet tili o'qituvchilarining innovatsion pedagogik kompetentligini rivojlantirish mexanizmi	10
<i>Mirzaraxonova Maftuna Ibroximjon qizi</i>	
Elementlarini integratsiya qilish: nazariy va amaliy yondashuv	13
<i>Ne'matov Karimjon Shavkat o'g'li</i>	
O'qish savodxonligi darslarida kitobxonlik kompetensiyasini rivojlantirishning innovatsion yondashuvlari ...	19
<i>Mahmudova Shoirra Shavkat qizi</i>	
O'zbek milliy musiqasi asosida talablarda estetik did va ijro madaniyatini rivojlantirish metodikasi.....	25
<i>Gadoyeva Muborak Jumaqulovna</i>	
O'quvchilarning yozuv kompetensiyasini baholash mezonlarini takomillashtirish masalalari.....	30
<i>Abdurashidova Xafiza Abdurashidovna</i>	
Xurshid Do'st Muhammad qissalarida rivoyatchi strategiyasi.....	34
<i>Uzoqova Nargiza Yuldosh qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni shakllantirishda innovatsion texnologiyalarining ahamiyati	37
<i>Eshpulatov Shakir Nabiyevich, Ahrorova Ozoda Amriddinovna</i>	
"Xonada o'simliklarni o'stirish" intellekt xaritasi (Mind Map) yordamida o'quvchilarda ekologik tarbiya va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish	41
<i>G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning tashkiliy-pedagogik jihatlari.....	46
<i>Joldasov Ixtiyor Suyundikovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda iqtisodiy tarbiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari	50
<i>N. Asadov</i>	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda kreativ kompetentlik va kasbiy muvaffaqiyat o'rtasidagi bog'liqlik mezonlari.....	53
<i>G. Xamidova</i>	
Gamifikatsiya elementlarining bakalavr talabalarini raqamli resurs yaratishga motivatsiyasiga ta'siri	56
<i>Maxkamova Dilshodaxon Xabibjon qizi</i>	
The Influence of Family Parenting Style on the Formation of Primary School Students' Personality	59
<i>Berdiyeva Mohloroyim Mirzohid qizi</i>	
Noto'liq oilalardagi onalarning tarbiyaviy uslublari va farzandlarining ijtimoiy-psixologik moslashuvi (O'zbekiston namunasida).....	64
<i>Ismoiljonov Ravshan Baxtiyor o'g'li</i>	
Raqamli pedagogika sharoitida interfaol ta'lim metodlari asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish.....	69
<i>Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna, Bekmuratova Muhayyo Uralbayevna</i>	
Matematika ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning metodik asoslari.....	73
<i>Mirzayeva Shahlo, Qodirova Muattar Ithom qizi, Rovshanova Yulduz Shovkat qizi</i>	
O'qishga motivatsiya tushunchasi uning nazariy-psixologik tahlili.....	77
<i>Azimova Rushana Zokirjon qizi</i>	
Oliy ta'lim talabalarida akademik prokrastinatsiyaning prediktorlari: akademik motivatsiya, umid va shaxs xususiyatlari	81
<i>Shodiboyev Shohruh Shuhrat o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi markazlar integratsiyasini ta'minlash metodikasi.....	86
<i>Qahhorova Sevara Alimardonovna</i>	
O'quvchi-yoshlarni virtual olam ta'siridan himoya qilishning nazariy asoslari.....	90
<i>Isayeva Gulii Parpiyevna, Ravshanov Umidjon Abdiqodir o'g'li</i>	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik tafakkurni oshirishda mantiqiy masalalarning o'rni	93
<i>Xilvatova Go'zal Sultonovna</i>	
Pedagogika tarixini o'qitishda talabalarda tarixiy tafakkurni rivojlantirish	97
<i>Jurayev Bobomurod Tojiyevich</i>	
Bolalarda ona tilida tinglash hissini rivojlantirish usullari	101
<i>Nurmatova Muxlisa Akmal qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida ingliz tilini o'qitish samaradorligini oshirish (Kahoot, Quizlet va Moodle platformalari misolida)	106
<i>Yusupova Shahnoza Abduxafizovna</i>	
Sport maktablarida 16–18 yoshli nayza uloqtiruvchi sportchi-qizlarda portlovchi kuchni rivojlantirish	111
<i>Tursunova Surayyo Botir qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida pedagog kadrlarning uzluksiz kasbiy rivojlanishini ta'minlashda "Kasbiy rivojlanish kuni" va "Kasbiy rivojlanish soati" tadbirlari: amaliyot tahlili	115
<i>Gaffarov Azizjon Muhammadsaidovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining faoliyatini samarali tashkil etishning nazariy jihatlarini (Learning outcomes) asosida	124
<i>Rabbimova Shaxnoza Soyib qizi</i>	
Bo'lg'usi o'qituvchilarda axloqiy madaniyat fazilatlarini qaror toptirishning pedagogik mexanizmlari	128
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Yengil atletikachilarning musobaqa jarayonida tibbiy-pedagogik monitoringini takomillashtirish	132
<i>Mamadaliyev Abror Akbarjonovich</i>	
Sun'iy intellekt yordamida rus tilini o'qitish va uning samaradorligi	137
<i>Yagafarova Nazilya Rafailovna, Nazarov Sardor, Onorboyev Kamronbek</i>	
O'quvchilarda ilmiy dalillarni tahlil qilish va xulosa chiqarish kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	142
<i>Baymurotova Mukaddas Xamdorovna</i>	
Ilmiy muxokamalarda pragmatik kompetentlikning roli	150
<i>Eshbo'riyeva Aziza Muhiddinovna</i>	
Talabalarda kognitiv-pragmatik kompetensiyalarni rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning mazmuni	155
<i>To'rabekova Aziza Mirzabek qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda motivatsiyani shakllantirishda interaktiv metodlarning o'rni	159
<i>Qamchibekova Roziyaxon Xasanboy qizi</i>	
Проблема разграничения понятий "концепт" и "понятие" в современной лингвистике: лингвосомиотический и когнитивно-дискурсивный анализ	164
<i>Якунина Ангелина Алишеровна</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida amaliy bezak san'ati naqsh elementlarini raqamli qayta ishlash va arxivlashtirish	169
<i>Jabbarov Rustam Ravshanovich</i>	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining yozuv kompetensiyasini rivojlantirishda Design Thinking texnologiyasining metodik imkoniyatlari	176
<i>Amanbayeva Oydin Urazali qizi</i>	
Tez qalamchizgi mashqlarida psixologik-pedagogik yondashuvlarning ahamiyati	181
<i>Suyunov Navro'z Alisher o'g'li</i>	
Innovatsion yondashuv orqali bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini rivojlantirish konsepsiyasi	186
<i>Xalilov Lenar Shevketovich</i>	
Tarbiya fani asosida o'quvchilarda huquqiy kompetentlikni rivojlantirish imkoniyatlari	190
<i>Jumanova Xafiza Xoliqulovna</i>	
Samarqand arxitektura-qurilish instituti va shahar infratuzilmasi rivojlanishi o'rtasidagi bog'liqlik (1950–1990-yillar)	195
<i>Abulqosimova Dildora Asrorovna, O'ralov Sodiqjon</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bolalar ta'limida ikkilamchi cheklovlarni kamaytiruvchi ta'lim texnologiyalari	199
<i>Qo'ziyeva Shahnoza Muhammadsoli qizi</i>	

MUNDARIJA SOÐERJANIE CONTENTS	O'quvchilarda milliy g'oya va mafkurani rivojlantirishda mumtoz musiqaning o'rni va ahamiyati 202 Baymanova Feruza Abralovna	202
	Ommaviy jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarini tashkil etishning pedagogik asoslari 207 Xayitova Ulfatoy Tursunovna	207
	Yuqori sinf o'quvchilarida ijtimoiy faollikni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari 211 Turg'unboev Sirojiddin Faxriddinovich	211
	Muhandislik ta'limida Bernulli va Puasson taqsimotlarini texnologik jarayonlar misolida o'qitish metodikasi... 216 Qo'ziboyeva Nozima Yoqubjon qizi, Maxmanazarov Sardor Toirjon o'g'li, Saydullayev Asadbek Xayrullo o'g'li	216
	Психолого-педагогические основы обучения теме “производная” в курсе алгебры и начал анализа президентской школы 225 Шахноза Холмуродова Зоир кизи	225
	O'qish savodxonligi darslarida Bloom taksonomiyasi va 4K kompetensiyalarining integrativ modeli 234 Farsaxonova Mastura Jalol qizi	234
	Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida ta'lim sifatini baholash mezonlari va monitoring tizimini takomillashtirish: indikatorlar asosidagi boshqaruv modeli 241 Jo'rayeva Dilrabo Kamoliddin qizi	241
	Maxsus mashqlar yordamida start tezligini oshirish metodikasi 244 Sitara Elova Axmatqulovna, Panjiyeva Gulzoda Eshdaviyat qizi	244
	Amudaryo foreli (Salmo trutta oxianus) O'zbekiston huddudida tarqalishi va ekologiya ta'siri..... 248 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Xolmo'minova Sevinch Sirojiddinova, Qurbonazarova Marjona Zokirovna	248
	Suv va quruqlik muhitiga moslashgan amfibiyalarda adaptatsiya xususiyati 251 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Axmamatova Feruza Shamsiddin qizi, Qo'ldoshova Ruxshona Navro'z qizi	251
	O'zbekistonda tarqalgan kaptarsimonlar xilma-xilligi, ularni tarqalishi, biologik xususiyatlari va amaliy ahamiyati 255 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Xolmo'minova Jasmina Baxtiyor qizi, Saidova Dilnoza Rustamovna	255
	Surxondaryo viloyatidagi qo'lqanotlilar turlarining morfologik tasnifi va hududiy farqlari 259 Xaqberdiyeva Shoira Tursunaliyevna, Yarashova Sarvara Islomovna, Bahromova Shahzoda Abduqodirovna	259
	Игровые технологии как средство активизации коммуникативной деятельности учащихся на занятиях по русскому языку 267 Халикова Гульбахор Исановна	267
	Yoshlarni pedagogik kasbga yo'naltirish ishlarini o'rganishning konseptual va metodologik asoslari 270 Matkarimova Muxabbat Abuovna	270
	O'qish savodxonligini baholovchi topshiriqlar turlari 277 Rasulova Mushtariybonu	277
	Qoraqalpog'istonning shimoliy tumanlaridagi bolalarda tashqi nafas olish tizimi xususiyatlari 281 Orazbaeva Navbaxor Mratbaevna	281
	“Kompyuter tarmoqlari” fanini o'qitishda dasturiy-didaktik vositalardan foydalanish 285 Muqimov Shahzodbek Ixtiyor o'g'li	285
	Yangi O'zbekiston: yangilanish va taraqqiyot omillari (Qashqadaryo viloyati misolida)..... 288 Shomirzayev Maxmatmurod Xuramovich, Safarova Sevara Saloxiddinovna	288
	Raqamli ta'lim strategiyalaridan foydalanib o'qish samaradorligini oshirish 294 Narzullayeva Gulzira Xayrullo qizi, Abdusottarova Farog'at Olimjon qizi	294
	Oliy ta'limda “Zoologiya” kursini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish metodikasini takomillashtirish (“umurtqali hayvonlar” misolida)..... 299 Xonnazarova Mamlakat To'lqinovna	299
	Oliy ta'lim muassasalarida ommaviy sportni rivojlantirish strategiyalari 303 Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li	303
	Accommodating a Teenage English Learner With Tourette-Related Stammering in Uzbekistan State Multilevel Test Preparation: A Single-Case Study 307 Yulduz Sultanova	307
	Yengil atletikada to'siqlar osha yugurish texnikasini takomillashtirish va o'rgatish uslubiyati 313 Chariyev Ulug'bek Abdujabbarovich, Radjabov Jaxongir Furkatovich	313

The Interaction of Language and Culture in Intercultural Conflict Communication	317
Gulnoza Khushnazarova	
O'smir shaxsida o'zini o'zi tushunish psixologik muammo sifatida.....	321
Mahmudov Abdurasul	
O'quvchilar nutqida milliy-madaniy leksik birliklarni qo'llashga o'rgatishda semantikashtirish	325
Tursunova Javhar Bakir qizi	
Kompetensiyaviy yondashuv asosida boshlang'ich ta'limda matematik madaniyatni shakllantirish: Qori Niyoziy merosi asosida.....	329
Axmedova Nargiza Toychibekovna	
A2 darajadagi o'quvchilarda kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishda adaptiv yondashuvning roli	333
Nezametov Zuxra Axmadovna	
Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik kasbga ijodiy munosabatni tarbiyalashning nazariy asoslari.....	336
Axmatov Ibrohimjon Furqat o'g'li	
Voyaga yetmaganlar profilaktikasida maktab, oila va mahalla hamkorligining zamonaviy holati va diagnostikasi	340
Japparbergenova Indira Bayramovna	
Yuqori sinf o'quvchilarining ijtimoiy va intellektual kompetensiyalarini rivojlantirishni pedagogik tizimini takomillashtirish	344
Amankosova Dinara Gabitovna	
Innovatsion usullar vositasida maktabgacha yoshdagi duduqlanuvchi bolalar nutqini rivojlantirish.....	348
Mamatova Aziza Bo'riboyevna	
Dzyudoning olimpiya o'yinlaridagi o'rni va ahamiyati	353
Jaxongir O'razbayev Temur o'g'li	
Umumta'lim maktab o'quvchilarida milliy va umuminsoniy qadriyatlarga integratsiyalashgan harbiy tarbiyaning ilmiy-nazariy asoslari.....	356
A'zamov Inom Salimjonovich	
The Role of Digital Platforms in Developing Students' Independent Learning Competency.....	360
Jo'rayeva Zamira Ishmuminovna, Uraqova Shaxlo Turdiyevna	
Shaxsiy ta'lim trayektoriyasi tushunchasining pedagogik-psixologik mohiyati	365
Toshpo'latov Olim Panjiyevich	
"Ilk qadam" davlat o'quv dasturi asosida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida faoliyat markazlarining ta'lim jarayonlarini tashkil etish	370
Bektemirova Asilabonu Akmal qizi	
Kreativ ta'lim texnologiyalari asosida talabalarda innovatsion kompetensiyalarni shakllantirish metodikasini takomillashtirish	374
Sariboyev Nurali Abdunazarovich	
Bolalarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar va yosh xususiyatlari	378
Erkinboyev Muhammadqodir Nodirbek o'g'li	
Tasviriy san'at darslarida eshitishda nuqsoni bo'lgan o'quvchilarning badiiy-ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish.....	383
Xushvaqtov Abror Doniyor o'g'li	
Raqamli ta'lim muhitida zamonaviy o'qitish metodlari va interaktiv texnologiyalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	387
Murodova Dilafro'z Matmurod qizi, Sattarova Bibijon Muzaffar qizi, Bekmurodova Muhayyo Uralbayevna	
Kredit-modul tizimida o'quv-me'yoriy hujjatlarni takomillashtirish borasidagi milliy va xorijiy tajribalar	391
Aralova Maxsuma Abdurahmonovna	
Yuqori sinf o'quvchilariga chet til o'qitish va o'rgatishda motivatsiyaning o'rni xususida.....	396
Atadjanova Shaxnoz Abbasovna, Ismoilova Feruza Salimjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda innovatsion metodlar	400
Axmedova Fayziniso Otabek qizi	
Bo'lajak pedagoglarning uzluksiz amaliy faoliyatida professional salohiyatini rivojlantirish yo'llari	403
Habibullayeva Muxlisaxon Yorqinjon qizi	

Innovatsion yondashuv asosida bo'lajak texnologiya o'qituvchilarining PR kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi.....	406
J. B. Jumabayev	
Raqamli pedagogika sharoitida interfaol ta'lim metodlari asosida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini shakllantirish.....	412
Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna, Bekmuratova Muhayyo Uralbayevna	
Biologiya ta'lim jarayonida ilg'or hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash.....	416
Mo'minov Dilshod Yaxshiboy o'g'li	
Oliy ta'limda masofaviy ta'limning pedagogik-psixologik xususiyatlari	420
Mutalibova Muqaddasxon Abdunabi qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda raqamli platformalar orqali kiberxavfsizlik madaniyatini shakllantirish	423
Nazarmatova Dilshoda Umarali qizi, Saminjonova Sevaraxon Axmadjon qizi, Abdihakimova Muqaddas Fahridinova, Matsapayeva Nigora Satbay qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining etnopedagogik kompetentligini shakllantirishda milliy hunarmandchilik va xalq amaliy san'atining didaktik imkoniyatlari	428
Pardayeva Gulchexra Safarovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning bilish kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik asoslari	432
Qipchaqova Sevinchxon Farxodjon qizi	
Maktabgacha ta'lim boshqaruvida ERP tizimlarini integratsiyalashning proaktiv modeli.....	436
Raxmatillayev Oyatillo Zikrillayevich	
Maktabgacha ta'limda rivojlantiruvchi markazlarni tashkil etish va loyihalashtirish.....	439
Sadikova Shoista Akbarovna, Yangiboyeva Salomat Samandarovna, Yangiboyeva Sevinch Samandarovna	
Milliy hunarmandchilik buyumlarini yasash orqali o'quvchilarning ijodkorligini rivojlantirish	442
Xayitov Jonibek Xolboboyevich, Nabijonova Nilufar Nabijon qizi	
Futbol o'yinida to'pga kalla bilan zarba berish.....	446
Xolmaxmatov Boburjon Musurmon o'g'li	
Сравнительно-типологический анализ юмора и гуманизма в творчестве Гафура Гуляма и Марка Твена.....	451
Абдумунинова Махлиё	
Особенности фонетико-фонематической речи (качественные и количественные) у младших школьников с речевыми расстройствами.....	453
Заирова Н. Б.	

BO'LAJAK PEDAGOGLARNING UZLUKSIZ AMALIY FAOLIYATIDA PROFESSIONAL SALOHIYATINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI

Habibullayeva Muxlisaxon Yorqinjon qizi

Namangan davlat pedagogika instituti pedagogika nazariyasi
va tarixi yo'nalishi 1-kurs magistranti

Ilmiy rahbar: M. Boltayeva

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak pedagoglarning uzluksiz amaliy faoliyati jarayonida professional salohiyatini rivojlantirishning nazariy va amaliy asoslari yoritilgan. Pedagogik amaliyotning mazmuni, zamonaviy metod va texnologiyalar, innovatsion yondashuvlar hamda pedagogik kompetensiyalarni shakllantirish omillari tahlil qilingan. Shuningdek, bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirishda refleksiya, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interfaol metodlar va mentorlik tizimining ahamiyati ko'rsatib berilgan.

Kalit so'zlar: pedagog, professional salohiyat, uzluksiz amaliyot, pedagogik kompetensiya, innovatsion texnologiyalar, kasbiy mahorat, refleksiya, interfaol metodlar.

Abstract: This article highlights the theoretical and practical foundations for developing the professional potential of future teachers in the process of continuous practical activity. The content of pedagogical practice, modern methods and technologies, innovative approaches, and factors influencing the formation of pedagogical competencies are analyzed. In addition, the importance of reflection, information and communication technologies, interactive methods, and the mentoring system in improving the professional skills of future teachers is demonstrated.

Key words: pedagogue, professional potential, continuous practice, pedagogical competence, innovative technologies, professional skills, reflection, interactive methods.

Аннотация: В данной статье раскрываются теоретические и практические основы развития профессионального потенциала будущих педагогов в процессе непрерывной практической деятельности. Проанализированы содержание педагогической практики, современные методы и технологии, инновационные подходы, а также факторы формирования педагогических компетенций. Кроме того, показана роль рефлексии, информационно-коммуникационных технологий, интерактивных методов и системы наставничества в повышении профессионального мастерства будущих учителей.

Ключевые слова: педагог, профессиональный потенциал, непрерывная практика, педагогическая компетенция, инновационные технологии, профессиональное мастерство, рефлексия, интерактивные методы.

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamli transformatsiya davrida ta'lim tizimi oldiga mutlaqo yangi vazifalar qo'yilmoqda. Zamonaviy jamiyat nafaqat nazariy bilimga ega, balki amaliy jihatdan puxta tayyorgarlik ko'rgan, ijodkor, tashabbuskor va innovatsion fikrlaydigan pedagoglarni talab etadi. Shu bois bo'lajak pedagoglarning professional salohiyatini rivojlantirish masalasi pedagogika fanining dolzarb yo'nalishlaridan biriga aylandi. Professional salohiyat pedagogning bilim, ko'nikma, malaka, pedagogik mahorat, kommunikativ qobiliyat hamda kasbiy kompetensiyalarining uyg'unlashgan tizimi hisoblanadi.

Ushbu salohiyatning shakllanishida uzluksiz amaliy faoliyat muhim o'rin tutadi. Chunki amaliyot jarayonida talaba nazariy bilimlarini real pedagogik muhitda sinovdan o'tkazadi, o'quvchilar bilan ishlash tajribasini egalaydi va kasbiy faoliyatga moslashadi. Pedagogik amaliyotning samarali tashkil etilishi bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ayniqsa, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, innovatsion metodlar va reflektiv yondashuvlardan foydalanish professional rivojlanishni tezlashtiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Professional salohiyat – bu pedagogning kasbiy faoliyatni samarali amalga oshirish imkonini beruvchi ichki va tashqi resurslar yig'indisidir. U quyidagi komponentlardan iborat:

- nazariy bilimlar; pedagogik mahorat;
- kommunikativ kompetensiya;
- metodik tayyorgarlik;
- axborot texnologiyalaridan foydalanish ko'nikmasi;
- ijodiy va tanqidiy fikrlash;
- kasbiy motivatsiya;
- reflektiv faoliyat.

Bo'lajak pedagogning professional salohiyati oliy ta'lim jarayonida shakllanadi va uzluksiz rivojlanib boradi. Mazkur jarayonda pedagogik amaliyot asosiy o'rinlardan birini egallaydi. Pedagogik salohiyatning rivojlanishi shaxsning individual xususiyatlari bilan ham bog'liq. Masalan, tashabbuskorlik, mas'uliyat, kreativlik, muloqotga kirishuvchanlik kabi sifatlar pedagogik faoliyat samaradorligini oshiradi. Uzluksiz amaliy faoliyat bo'lajak pedagoglarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning muhim bosqichidir. U talabalarda nazariy bilimlarni amaliyotga tatbiq etish imkoniyatini yaratadi.

Pedagogik amaliyot quyidagi vazifalarni bajaradi:

1. Talabani pedagogik faoliyatga moslashuvini ta'minlaydi.
2. Kasbiy ko'nikma va malakalarni shakllantiradi.
3. O'quvchilar bilan ishlash tajribasini oshiradi.
4. Mustaqil fikrlash va qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantiradi.
5. Pedagogik muammolarni hal qilish kompetensiyasini shakllantiradi.

Uzluksiz amaliyot davomida bo'lajak pedagog dars rejasini tuzishni, zamonaviy metodlarni qo'llashni, o'quvchilar bilimni baholashni, sinfni boshqarishni hamda pedagogik vaziyatlarni tahlil qilishni o'rganadi. Amaliyot jarayonining muntazamligi va tizimliligi professional rivojlanishning uzviyligini ta'minlaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Professional salohiyatni rivojlantirishning asosiy yo'llari

1. **Innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish.** Bugungi kunda ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalar muhim o'rin tutmoqda. Ular ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Bo'lajak pedagoglarning professional salohiyatini rivojlantirishda quyidagi texnologiyalar samarali hisoblanadi. Interfaol metodlar talabani faol ishtirokini ta'minlaydi. Jumladan: "Aqliy hujum", "Klaster", "Bumerang", "Debat", "Case-study", "FSMU", "Insert". Mazkur metodlar talabalarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi va ijodiy yondashuvni shakllantiradi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari pedagogning kasbiy imkoniyatlarini kengaytiradi. Elektron ta'lim platformalari, virtual laboratoriyalar, multimedia vositalari va sun'iy intellekt asosidagi texnologiyalar ta'lim sifati oshiradi. Masalan: Google Classroom, Moodle, Zoom, Microsoft Teams, Canva, Quizizz. Ushbu platformalar darslarni samarali tashkil etish imkonini beradi.
2. **Reflektiv faoliyatni rivojlantirish.** Refleksiya pedagogning o'z faoliyatini tahlil qilish va baholash qobiliyatidir. Reflektiv yondashuv bo'lajak pedagogning professional o'sishiga xizmat qiladi. Refleksiya orqali talaba o'z kuchli va zaif tomonlarini aniqlaydi, xatolar ustida ishlaydi, dars samaradorligini baholaydi hamda pedagogik mahoratini takomillashtiradi. Reflektiv kundalik yuritish, videoanaliz va o'zaro tahlil metodlari reflektiv faoliyatni rivojlantirishda samarali hisoblanadi.
3. **Mentorlik tizimini takomillashtirish.** Pedagogik amaliyot davomida tajribali ustozlarning ko'magi katta ahamiyatga ega. Mentorlik tizimi yosh pedagoglarning kasbiy moslashuvini tezlashtiradi. Mentor metodik yordam beradi, darslarni tahlil qiladi, maslahatlar beradi hamda pedagogik muammolarni hal qilishda yordam ko'rsatadi. Natijada bo'lajak pedagogning o'ziga bo'lgan ishonchi ortadi.
4. **Mustaqil ta'limni rivojlantirish.** Professional salohiyatni rivojlantirishning muhim omillaridan biri mustaqil ta'limdir. Zamonaviy pedagog doimiy ravishda o'z ustida ishlashi kerak. Mustaqil ta'lim quyidagilarni o'z ichiga oladi: ilmiy adabiyotlarni o'rganish, onlayn kurslarda qatnashish, seminar va treninglarda ishtirok etish, ilmiy maqolalar yozish hamda xorijiy tajribani o'rganish.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bu jarayon pedagogning kasbiy kompetensiyalarini muntazam ravishda boyitib boradi. Pedagogik kompetensiyalarni shakllantirish zarur. Ya'ni bo'lajak pedagoglarning professional salohiyatini rivojlantirish kompetensiyaviy yondashuv asosida amalga oshiriladi. Bundan tashqari, kommunikativ kompetensiyani ham shakllantirish muhimdir. Bunda o'qituvchining o'quvchilar, ota-onalar va hamkasblar bilan samarali muloqot qilish qobiliyati tushuniladi. Keyingisi metodik kompetensiya bo'lib, darsni rejalashtirish, metodlarni tanlash va o'quv jarayonini tashkil etish ko'nikmalarini o'z ichiga oladi. Axborot kompetensiyasi esa AKT vositalaridan foydalanish, elektron resurslar bilan ishlash va raqamli savodxonlikni anglatadi. Kreativ kompetensiya noan'anaviy yondashuvlarni qo'llash, ijodiy fikrlash va innovatsion g'oyalarni ilgari surish qobiliyatidir. Reflektiv kompetensiya o'z faoliyatini baholash va takomillashtirish ko'nikmasidir. Dars jarayonida zamonaviy ta'lim texnologiyalarining o'zni katta. Raqamli texnologiyalar pedagogik faoliyatning ajralmas qismiga aylanmoqda. Shu sababli bo'lajak pedagoglarni zamonaviy texnologiyalar bilan ishlashga o'rgatish muhimdir.

Quyidagi texnologiyalar samarali hisoblanadi: masofaviy ta'lim texnologiyalari, blended learning, gamifikatsiya, mobil ta'lim hamda sun'iy intellekt asosidagi platformalar. Gamifikatsiya o'quvchilar motivatsiyasini oshiradi. Blended learning esa an'anaviy va raqamli ta'limni uyg'unlashtirish imkonini beradi. Sun'iy intellekt texnologiyalari esa individual yondashuvni ta'minlashga yordam beradi. Bo'lajak pedagoglarni kasbiy faoliyatga tayyorlash jarayonida bugungi kunda pedagogik ta'lim tizimida ayrim muammolar mavjud. Jumladan: amaliyot va nazariya o'rtasidagi tafovut, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish darajasining pastligi, metodik ta'minotning yetarli emasligi, motivatsiyaning sustligi hamda amaliyot bazalarining cheklanganligi. Mazkur muammolarni hal etish uchun ta'lim dasturlarini modernizatsiya qilish, amaliyot soatlarini ko'paytirish, mentorlik tizimini rivojlantirish, xalqaro tajribalarni joriy etish hamda raqamli pedagogikani rivojlantirish zarur.

Xorijiy tajribalar tahlili shuni ko'rsatadiki, Finlyandiyada pedagoglar yuqori malakali mutaxassis sifatida tayyorlanadi va talabalar amaliyot jarayonida mustaqil loyiha hamda tadqiqotlar olib boradi. Janubiy Koreyada AKT asosidagi ta'lim keng rivojlangan bo'lib, bo'lajak pedagoglar raqamli texnologiyalar bilan ishlash bo'yicha maxsus tayyorgarlikdan o'tadi. Germaniyada esa dual ta'lim tizimi samarali qo'llaniladi. Talabalar nazariy bilim bilan bir qatorda amaliy faoliyatni parallel ravishda olib boradi. Mazkur tajribalarni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish professional salohiyatni oshirishga xizmat qiladi. Professional rivojlanishda motivatsiyaning roli muhim hisoblanadi. Motivatsiya pedagogning kasbiy faoliyatdagi muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Ichki motivatsiyaga kasbga qiziqish, o'zini rivojlantirish istagi va ijodkorlik kiradi.

Tashqi motivatsiyaga esa rag'batlantirish, e'tirof va ijtimoiy mavqe kiradi. Yuqori motivatsiyaga ega pedagoglar ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlardan samarali foydalanadi. Pedagogik amaliyot samaradorligini oshirish uchun amaliyot dasturlarini zamonaviy talabalar asosida yangilash, talabalarning reflektiv faoliyatini kuchaytirish, AKTdan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantirish, mentorlik tizimini takomillashtirish, interfaol metodlardan keng foydalanish, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish, pedagogik innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash hamda talabalarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb qilish muhim ahamiyat kasb etadi.

XULOSA

Bo'lajak pedagoglarning uzluksiz amaliy faoliyatida professional salohiyatini rivojlantirish zamonaviy ta'lim tizimining ustuvor vazifalaridan biridir. Pedagogik amaliyot bo'lajak o'qituvchilarning nazariy bilimlarini amaliyot bilan uyg'unlashtiradi, kasbiy kompetensiyalarini rivojlantiradi va pedagogik mahoratini oshiradi.

Professional salohiyatni rivojlantirishda innovatsion pedagogik texnologiyalar, reflektiv yondashuv, mentorlik tizimi, mustaqil ta'lim hamda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, xorijiy tajribalarni o'rganish va ularni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish bo'lajak pedagoglarning kasbiy tayyorgarligini yanada takomillashtirishga xizmat qiladi. Kelajakda raqobatbardosh, kreativ va yuqori malakali pedagoglarni tayyorlash uchun uzluksiz amaliy faoliyatni zamonaviy talabalar asosida tashkil etish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni, 23.09.2020-yildagi O'R-637-son. <https://lex.uz/docs/-5013007>
2. Avliyakov N.X. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2020.
3. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent, 2019.
4. Ishmuhamedov R. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2021.
5. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik mahorat. – Toshkent, 2018.
6. Muslimov N.A. Kasb ta'limi pedagogikasi. – Toshkent, 2022.
7. UNESCO Education Strategy Reports.
8. OECD Teaching and Learning International Survey (TALIS).
9. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika nazariyasi va amaliyoti. – Toshkent, 2017.
10. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bo'yicha ilmiy maqolalar va internet manbalari.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(3)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.